

KONFERENCIA K DIELU PAULA HORWICHA

Už niekoľko rokov sa na prelome jari a leta koná v Pécsi na juhu Maďarska konferencia, venovaná dielu niektorej zo známych postáv súčasnej filozofie. V minulých rokoch sa tematicky orientovali na tvorbu takých osobností, akými sú J. McDowell, R. Brandom, H. Putnam alebo D. Dennett. Tento rok sa od 15. do 17. mája všetok filozofický život v Pécsi krútil okolo Paula Horwicha. Konferencia *Deflacionizmus – minimalistická teória pravdy a významu* mala špecifický formát – organizátori síce pozvali Horwicha ako hlavného hosťa, ale jeho poslanie nespočívalo v prednese plenárnej prednášky, ale výhradne v priamych reakciách na vystúpenia ostatných účastníkov. Tí boli rozdelení podľa veku a zásluh do dvoch skupín: všeobecne známe osobnosti mali prednášky v dĺžke 30 až 40 minút, doktorandi a začínajúci vedeckí pracovníci mali vyhradených 10 minút v panelových blokoch. Keďže na konferencii vystúpilo s väčšími prednáškami takmer 20 ľudí a v paneloch ďalších 10, mal Paul Horwich plné ruky práce. Všetci sme si rýchlo uvedomili náročnosť takéhoto podujatia a museli sme obdivovať brilantnú Horwichovu schopnosť okamžite odpovedať na zložité, poctivo pripravené prednášky, ktorých obsah zväčša dopredu nepoznal. Jeho intelektuálny výkon v tejto oblasti prekonal všetky očakávania, hlavne ak si uvedomíme, kto boli ostatní rečníci. V Pécsi sa stretla doslova elita súčasného myslenia o teórii významu a pravdy. Mená ako Barry Smith, Kit Fine, Hartry Field, Tim Crane, Stephen Schiffer, Michael Devitt, Ned Block, Barry Loewer alebo Michael Williams pozná celý filozofický svet. Nemá zmysel dopodrobna opisovať vystúpenia jednotlivých účastníkov, preto spomeniem len tie, ktoré ma (idiosynkraticky) zaujali. Väčšina rečníkov sa zameriavala na teóriu významu a limity deflačného prístupu. Viacerí účastníci sa pokúšali naznačiť, kde vidia nedostatky minimalizmu (Devitt, Smith, Schiffer), a to či už z pohľadu akvizície významov alebo teórie mentálnych reprezentácií. Ďalší prejavovali k minimalizmu sympatie a zameriavali sa na jeho aplikáciu na viaceré užšie témy – Hartry Field sa upriamril na vágne termíny, hraniciam redukcie významu sa venoval Tim Crane. Nechýbali však ani témy presahujúce sémantiku. Nenad Miščevič sa venoval dôsledkom deflacionizmu pre apriórne poznanie, Barry Loewer pripomenul staršie Horwichove práce z filozofie fyziky, hlavne jeho deflačnú koncepciu času. Doslova kúzla predvádzal Kit Fine, ktorý na sérii jednoduchých protipríkladov ukázal zlyhania minimalizmu pri vysvetlení kompozicionality. Išlo asi o jediné vystúpenie, pri ktorom argumenty dochádzali aj inak bravúrne sa brániacemu Horwichovi. V takejto doslova hviezdami nabitej konkurencii sa nestratil ani Jaroslav Peregrin, ktorý ako jediný aktívny zástupca česko-slovenskej filozofie vo svojom príspevku poukázal na explanačnú silu inferencialistických koncepcií významu v porovnaní s deflačnými sémantickými tendenciami. Posledný deň, ktorý som musel pre iné povinnosti vynechať, ešte sľuboval vystúpenie mnohých významných filozofov zo stredoeurópskeho regiónu, napr. Potrc Matjaza

zo Slovinska, Tadeusza Szubku z Poľska alebo Maďarky Kati Farkas. V panelových diskusiách vystúpili s krátkymi príspevkami, postaveným zväčša na vlastných doktorandských projektoch, mladí filozofi z Maďarska ako aj viacerých krajín Európy. Bolo pre nich nepochybne stimulujúce, že ich prácu výstižne a trefne okomentoval sám Paul Horwich

Nielen obsahová stránka konferencie si zaslúži opis v superlatívoch. Organizátor János Boros sa snaží neuzatvárať podujatie do zbytočne drahých a exkluzívnych priestorov, nevyžaduje registračné poplatky a ponúka príjemné ubytovanie v univerzitnom hoteli za veľmi prijateľné ceny. Keď k tomu prirátame neformálnu atmosféru, možnosť podiskutovať si z filozofmi prvej kategórie pri pohári kvalitného vína a bohaté možnosti kultúrneho vyžitia v okolí, musím organizátorom úprimne gratulovať. Išlo celkom určite o jednu z najlepších konferencií, aké som kedy navštívil. Preto je škoda, že okrem už spomínaného Jaroslava Peregrina, jeho bývalého doktoranda Martina Palečka a mňa sa tejto jedinečnej udalosti nezúčastnilo viac našich zástupcov. Pécs je síce na úplnom juhu Maďarska, ale dopravné spojenie je cez Budapešť veľmi jednoduché. Preto dúfam, že o rok, keď bude hlavnou témou filozofia Stephena Schiffera (samozrejme opäť s osobnou účasťou majstra), budú naše farby zastúpené vo väčšom počte.

Dovoľte mi ešte malú poznámku na okraj. Počas niekoľkých mesiacov, ktoré som strávil vďaka štipendiu v Maďarsku, sa tam vystriedalo so samostatnými prednáškami alebo na konferenciách toľko kvalitných filozofov, koľko sa v česko-slovenskom priestore neukáže za celé roky. K. Balog, S. Blackburn, L. Anthony, B. McLaughlin, D. Papineau, M. Nida-Rümelin, T. Maudlin, D. Albert, M. Burnyeat, B. Partee alebo M. Kracht sú len niektoré z postáv, ktoré obohatili maďarské filozofické diskusie v posledných mesiacoch! Takúto hustotu návštev nemajú ani mnohé slávne pracoviská na západ od našich hraníc. Nebudem rozpitvávať príčiny fenomenálneho úspechu maďarských kolegov, ktorý nepochybne prispieva k trvalému rastu kvality tamojších študentov a kultivuje aj debaty filozofických seniorov. Skôr by som chcel vyzvať svojich kolegov: ak už nemáme kapacity na aktívne zapojenie sa do svetového filozofického diania, príživme sa aspoň na tom, čo robia ostatní v širšom regióne. Veď Maďarsko je (aspoň pre Slovákov) naozaj na dohodenie kameňom.

Juraj Hvoorecký